

Radicale vernieuwing zorg

Ondersteund door

Sfeerverslag inspiratiebijeenkomst ‘Echt waardevol contact’ (inclusief videobeelden)

Geplaatst op 13 juli 2021

Werkelijk waardevol contact met cliënten, je cliënten écht kennen en hun belang altijd vooropstellen. Dat blijft het uitgangspunt voor waardevolle zorg te midden van alle spannende ontwikkelingen die gaande zijn. Maar hoe zorg je ervoor dat dit waardevolle contact daadwerkelijk onderdeel wordt van het dagelijks leven, de zorg en het werken in het verpleeghuis en thuis?

Dat was de vraag die centraal stond tijdens de inspiratiebijeenkomst ‘Werkelijk waardevol contact,’ op 22 juni j.l. De bijeenkomst werd georganiseerd door Aukje Lausberg van [Radicale vernieuwing zorg](#) en Dave van Loon van [Leven Lang Leven](#), in samenwerking met Mireille de Wee, bestuurder van [Mijzo](#).

Leven Lang Leven is een positieve beweging rondom fijn oud worden. Zij organiseerden een landelijke challenge waarin de samenleving werd opgeroepen om innovatieve ideeën voor onze oude dag en de ouderenzorg in te zenden. De twaalf meest kansrijke voorstellen zijn verder uitgewerkt tijdens een pioniersprogramma.

Radicale Vernieuwing Verpleeghuiszorg heeft zichzelf verbreed naar de zorg thuis, mede vanuit de visie dat het verpleeghuis als instituut echt anders moet. De beweging is dan ook verder gegaan als ‘Radicale vernieuwing zorg’.

Gedeeld uitgangspunt

Het gedeelde uitgangspunt van de deelnemers van zowel de beweging Radicale vernieuwing zorg als Leven Lang Leven én andere geïnteresseerden van de bijeenkomst is dat we werken aan zorg met menselijke

maat, waarbij de nadruk ligt op het veranderen van de praktijk in plaats van de theorie óver die praktijk.

Het veranderen van die praktijk is echter nog niet zo eenvoudig. Los van het feit dat het Nederlandse zorgstelsel in een spannende en grote transitie zit, blijkt er ook geen blauwdruk te bestaan met de beste werkwijze. Iedere mens en iedere organisatie heeft immers iets anders nodig. Juist daarom is het delen van ervaringen en inspirerende initiatieven zo leerzaam. Het geeft de moed om ervoor te gaan en door te pakken. Zodat mensen altijd centraal staan, en niet de systemen en regels. In deze inspiratiesessie was dan ook ruime aandacht voor aansprekende initiatieven, gericht op écht waardevol contact. Deze initiatieven kwamen zowel uit het pioniersprogramma van Leven Lang Leven als uit deelnemende organisaties van Radicale vernieuwing zorg.

Waarom echt contact

“Iedereen die in de zorg werkt is daar gaan werken vanwege het waardevolle contact met andere mensen.” Aan het woord is Mireille de Wee van Mijzo, die de bijeenkomst opent met een beschouwing over het grote ‘waarom’ achter het uitgangspunt ‘de mens centraal’. We staan voor grote uitdagingen in ons zorgsysteem zoals dubbele vergrijzing, tekort aan medewerkers en mantelzorgers en een financieel plafond. “Dit vraagt om een integrale benadering waarin de ouderen van de toekomst ook zelf meer regie gaan nemen.” In onderstaand filmpje zie je de hele presentatie van Mireille, waarin zij dieper op de huidige ontwikkelingen ingaat en uitlegt wat dit betekent voor zowel cliënten als medewerkers en mantelzorgers én hoe hier mee om te gaan.

De aanpak van Mijzo laat zien dat je samen het verschil maakt en dat je nu al kleine stappen kunt zetten om de uitdagingen van de toekomst het hoofd te bieden. Mijzo doet dit langs een aantal actielijnen: de actieve voorbereiding op het ouder worden en het stimuleren van community care. Andere actielijnen zijn met plezier naar het werk, samen het verschil maken, met lef ontdekken en een gezonde bedrijfsvoering. “De transformatie die nodig is, is een enorme opgave. Maar wát er ook gaat gebeuren: het is ten alle tijden belangrijk om de cliënt te kennen.”

Inspirerende initiatieven

In de deelsessies die volgden gingen de deelnemers in drie rondes uiteen om nieuwe manieren te ervaren die eraan bijdragen écht in contact te komen met cliënten. Er werd besproken wat dit teweeg brengt bij ouderen, naasten en zorgmedewerkers en hoe je ervoor kunt zorgen dat dergelijke vernieuwingen ook echt onderdeel worden van de dagelijkse gang van zaken. De initiatieven kwamen van zorgorganisaties in de beweging Radicale vernieuwing zorg én uit het pioniersprogramma van Leven lang leven. Enkele reflecties van de sessieleiders en deelnemers op de sessies:

Mensen blij maken met muziek die zij liefhebben, met Marieke Brokamp, muziektherapeut bij Cederhof. ‘Uit de deelrondes bleek dat muziek al bij een aantal zorginstellingen ingezet wordt, op diverse manieren. Denk aan een muziektherapeut maar ook de ‘Wonderfoon’.’ Dit [artikel](#) laat zien wat muziek met de cliënten

van Cederhof doet. De presentatie vind je [hier](#).

Doodleborden en Leefplezierplan, met Ineke Westerik, teamleider Topaz.

‘Het is mooi om te zien hoe een beeld kan helpen om snel tot een goed en diepgaander gesprek te komen over een ander. Dit wisten wij al door de tool (het doodlebord) dat we gebruiken maar tijdens de bijeenkomsten konden we dit ook laten ervaren. Het kost tijd maar levert veel op in de kwaliteit van leven van mensen. Via deze tool kies je er echt voor om mensen te willen leren kennen, waardoor je andere dingen dus niet doet. In [dit filmpje](#) zie je een praktijkvoorbeeld van het Doodlebord.

Levensluister, met Jessie Wagemakers, co-founder van Levensluister en programmamanager ontdekken en ontwikkelen bij Mijzo.

‘Confronterend, fijn, mooi om te doen, mooie vragen met diepgang, bijzonder om te merken dat je ook met jezelf in een ander soort gesprek komt.’ Dat zijn enkele reacties uit de sessies van Levensluister.

Levensluister gaat over het leren luisteren naar het leven van een oudere, aan de hand van een set kaarten met verrassende en verdiepende vragen. Deelnemers aan deze sessies waren erg enthousiast over de toepasbaarheid van de kaarten: in de wijk, tussen ouderen onderling, tussen medewerkers en leidinggevenden en met PG-cliënten. Meer info over de methode én de kaarten vind je op www.levensluister.nl.

Focusgroepen, met Siemen Volberda, beleidsadviseur bij Wilgaerden

“De focusgroep is een methode om in dialoog te gaan met cliënten. Alle deelnemers onderschreven het belang van dit dialoog met zowel cliënten als familieleden. Aan de hand van een methode als deze kun je goed doorvragen en suggesties voor verbetering ophalen. Dat levert meer op dan vragenlijsten. Naast een focusgroep kun je ook denken aan het spiegelgesprek of moreel beraad. De deelnemers noemden mooie voorbeelden van uitkomsten hiervan.” [De presentatie van Siemen bekijk je hier](#).

Andere inspirerende initiatieven die in subgroepen werden besproken zijn:

- [BROOS-lab/ Samen leren aanraken](#). Via het zogenaamde ‘Aanraaklab’ willen zij ruimte maken voor onderzoek naar (zelf)aarnaking en werkelijke ontmoeting tussen ouderen en mantelzorgers.
- [Zo voel ik me thuis](#). Activiteiten die erop gericht zijn om mensen een meer eigen, zinnig en eigenzinnig leven te laten leiden.
- [Stichting Jow!](#) Maakt de ontmoeting tussen ouderen en jongeren binnen zorginstellingen mogelijk via een app, waarna er vaak een verbinding ontstaat voor langere tijd.
- [Betekenisvolle rollen](#). Bij Amstelring onderzoeken ze aan de hand van een methodiek hoe bewoners en bezoekers van betekenis kunnen zijn binnen het verpleeghuis. Ook onderzoeken ze hoe zorgverlener en zorgvrager een gelijkwaardige en wederkerige relatie met elkaar kunnen aangaan.

Hoe breng je het verder

Na afloop van de deelsessies blikten Aukje en Dave terug samen met de deelnemers terug op de

opbrengsten en inzichten. Enkele waardevolle citaten van deelnemers: "Contact maken zit in kleine dingen. Wil je een gesprek voeren over wat waardevol is, hoef je geen bijzonder moment te maken. Je kunt het integreren in je dagelijks zorgtaak. Luisteren en goede vragen stellen." En "Het radicale zit hem niet alleen in de benadering van de losse praktijkvoorbeelden. Het zit ook het scala aan verschillende benaderingen dat bestaat. Benaderingen die voor verschillende mensen op verschillende momenten kunnen werken. Zoals de voorbeelden die vandaag aan bod kwamen."

De uitdaging voor werkelijk contact zit hem uiteindelijk dus niet in een bepaalde tool of methodiek, maar in de onderliggende uitgangspunten. Dus niet in het *wat* maar in het *hoe* (hoe kun je steeds opnieuw aansluiten bij die ander en wat voor hem van waarde is?). Vormen (methodes) zijn zo gezien belangrijk, maar ook 'slechts' voorbeelden van een middel voor een groter doel. Geen doel op zich.

De terugblik is in onderstaand filmpje te zien vanaf 31 minuten.

Tijd voor aandacht

Begin juni heeft Actiz het boekje **'Tijd voor aandacht'** overhandigd aan minister Hugo de Jonge. Het is een boek met verhalen door cliënten, medewerkers en naasten vol inspiratie en mooie voorbeelden van initiatieven die zijn genomen om waardevol contact tot stand te brengen. De gedachte hierachter is dat cijfers en data die verantwoorden wat we allemaal met de kwaliteitsgelden hebben gedaan niet altijd alles zeggen. Vertellen is net zo belangrijk als tellen. [Je download het boekje hier.](#)